

Český telekomunikační úřad

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9

poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 22. února 2024

Čj. ČTÚ-2602/2024-610

Rada Českého telekomunikačního úřadu (dále jen „Rada“) jako správní orgán příslušný podle § 36a odst. 1 písm. a) a § 36a odst. 2 zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o poštovních službách“), který provádí analýzy všeobecné dostupnosti základních služeb a přezkoumává nutnost uložení povinnosti poskytovat a zajišťovat základní služby, oznamuje svůj

záměr pro období od 1. ledna 2025 do 31. prosince 2029

I) neuložit povinnost poskytování základních služeb:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg,
- b) služba dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně,
- c) služba dodání tiskovinového pytle,
- d) základní zahraniční poštovní služba pro tiskovinové pytle;

II) uložit podle § 22 odst. 1 zákona o poštovních službách povinnost poskytovat a zajišťovat na celém území České republiky v souladu s aktuálně účinnou právní úpravou tyto základní služby:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a služba dodání poštovních zásilek do 2 kg do zahraničí,
- b) služba dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí,
- c) služba dodání peněžní částky poštovním poukazem,
- d) služba dodání doporučených zásilek,
- e) služba dodání cenných zásilek,
- f) služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby,
- g) služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii s výjimkou služby dodání tiskovinového pytle a základní zahraniční poštovní služby pro tiskovinové pytle.

Na základě výsledků přezkumu, který provedl Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) v roce 2023 v souladu s ustanovením § 37 odst. 4 zákona o poštovních službách, předkládá Rada tento záměr k veřejné konzultaci v souladu s § 37 odst. 5 zákona o poštovních službách.

Podle výsledků přezkumu je poskytování služeb, u nichž Úřad navrhuje neuložit povinnost poskytování základních služeb, zajištěno na trhu poštovních služeb na komerčním základě (tj. je zajištěno za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění základních služeb, aniž by bylo nutné tuto povinnost uložit ve smyslu § 35 odst. 5 písm. b) bod 1. zákona o poštovních službách), a proto není třeba povinnost ukládat. Naopak dle výsledků přezkumu nejsou ty základní služby, u nichž Úřad zamýšlí povinnost poskytování základních služeb uložit, na trhu nabízeny a poskytovány způsobem a za podmínek srovnatelných s požadavky na poskytování základní služeb vymezenými právní úpravou a ve smyslu § 35 odst. 5 písm. b) bod 2. zákona o poštovních službách. Aby bylo jejich poskytování zajištěno, je potřeba povinnost poskytování základních služeb uložit.

Odůvodnění

Základní služby představují minimální soubor služeb, které musí být poskytovány v souladu s § 3 odst. 2 zákona o poštovních službách a dle specifikací stanovených ve vyhlášce č. 464/2012 Sb., o stanovení specifikace jednotlivých základních služeb a základních kvalitativních požadavků na jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“):

- každý pracovní den a musí umožnit v těchto dnech nejméně jedno poštovní podání a dále alespoň jedno dodání na adresu každé fyzické nebo právnické osoby, nebo ve výjimečných případech, zejména je-li místo dodání nebezpečné nebo neúměrně obtížně dostupné, které jsou stanoveny vyhláškou, jedno dodání do vhodného zařízení nebo dodávací schránky;
- trvale na celém území České republiky prostřednictvím sítě provozoven, jejichž minimální počet stanoví vláda nařízením č. 178/2015 Sb., o stanovení minimálního počtu provozoven pro poskytování základních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády“);
- za dostupné ceny umožňující využívání základních služeb v rozsahu odpovídajícím běžné potřebě osob;
- ve stanovené kvalitě, která je v souladu s potřebami veřejnosti; a
- způsobem, který odpovídá požadavkům úředního doručování písemností podle zvláštního právního předpisu.

Základní služby tak představují nejdůležitější poštovní služby, které jsou pro veřejnost nezbytné a jsou pod ochranou státu zajišťované způsobem podle zákona o poštovních službách. Představují přitom potřebné minimum služeb ve veřejném zájmu v podobě určité záchranné sítě tak, aby byly uspokojeny v nezbytné míře potřeby veřejnosti.

V současné době je povinnost zajistit všeobecnou dostupnost jednotlivých základních služeb uložena rozhodnutím o udělení poštovní licence čj. ČTÚ-11268/2022-610/XIV. vyř. ze dne 27. července 2022, ve znění rozhodnutí o změně poštovní licence čj. ČTÚ-25681/2023-610/IV. vyř. ze dne 27. června 2023, vydaným podle § 22 odst. 9 zákona o poštovních službách České pošty, s.p. (dále jen „Česká pošta“), a to na dobu dvou let, tj. od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2024 a v níže uvedeném rozsahu:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg do zahraničí a dále vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg,
- b) služba dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí,
- c) služba dodání peněžní částky poštovním poukazem,
- d) služba dodání doporučených zásilek,
- e) služba dodání cenných zásilek,
- f) služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby,
- g) služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii.

Podle § 37 odst. 4 ve spojení s § 36a odst. 2 zákona o poštovních službách Rada pravidelně přezkoumává úroveň kvality a způsob poskytování a zajišťování základních služeb a jejich všeobecnou dostupnost na celém území České republiky podle základních kvalitativních požadavků. Rada v rámci své působnosti přezkoumává, zda existují důvody pro uložení povinnosti a v jakém rozsahu.

Úřad pro potřeby přezkumu shromáždil informace o poštovních službách poskytovaných jednotlivými provozovateli z formuláře oznámení podnikání, systému elektronického sběru dat a ze související úřední činnosti při monitorování situace na trhu poštovních služeb, a to jak na straně nabídky služeb, tak poptávky po nich a z veřejně dostupných zdrojů. Následně oslovil za účelem získání dalších informací, připomínek a podnětů o poskytování všech jednotlivých základních služeb stávajícího držitele poštovní licence a ostatní provozovatele poštovních služeb. Zaměřil se na změny v rozsahu poskytovaných poštovních služeb, a to včetně změn kvality a způsobu poskytování těchto služeb jednotlivými provozovateli, k nimž došlo v období od minulého přezkumu v důsledku technického a technologického vývoje a změny chování a očekávání uživatelů poštovních služeb.

Úřad zároveň požádal o vyjádření vybraná zájmová a profesní sdružení, včetně spotřebitelských, orgány místní samosprávy a vybrané ústřední orgány státní správy a zohlednil jak jejich vyjádření k poskytování základních služeb obecně, tak vyjádření týkající se některé konkrétní služby a dále vzal v úvahu při provádění přezkumu i související obdržené názory, návrhy a doporučení.

Pro zjištění názoru široké veřejnosti zajistil Úřad provedení průzkumu veřejného mínění o dostupnosti, způsobu využívání a kvalitě poskytovaných poštovních služeb.

V širším kontextu Úřad vzal v úvahu i odborné diskuse o stavu poštovního trhu, udržitelnosti stávajícího regulačního rámce a konceptu univerzální služby včetně výhledu do budoucna, a to jak na národní úrovni, tak na úrovni evropské. Při vymezení požadavků na způsob poskytování základních služeb je Úřad vázán relevantní platnou a účinnou právní úpravou, konkrétně vyhláškou, jejíž obsah je určen zmocněním v § 3 odst. 3 zákona o poštovních službách, a nařízením vlády. Jakkoli nelze do budoucna i v průběhu existence poštovní licence vyloučit změnu právní úpravy, která může v tomto směru uloženou povinnost ovlivnit, nepředpokládá Úřad změnu rozsahu uložené povinnosti co do výčtu jednotlivých základních služeb. K takové změně (např. odebrání některé ze základních služeb) by mohlo dojít pouze na základě změny právní úpravy (tedy zejména zákona o poštovních službách), případně na základě nového přezkumu, veřejné konzultace a jejich výsledků ve smyslu § 23 zákona o poštovních službách.

Úřad v rámci přezkumu posuzoval, zda na trhu poštovních služeb existují služby, které by svými parametry a způsobem poskytování byly srovnatelné s požadavky kladenými na základní služby a byly tedy se základními službami zaměnitelné. Všechny potenciálně zaměnitelné jednotlivé komerčně poskytované poštovní služby přiřadil k té základní službě, která je jim svou technickou specifikací nejbližší, případně u služeb, které je možno posoudit jako potenciálně srovnatelné se dvěma službami, je přiřadil k oběma základním službám. Úřad hodnotil, zda tyto komerční služby naplňují technickou specifikaci v plném rozsahu a zda je možné tyto poštovní služby s ohledem na dostupnost jejich cen považovat za srovnatelné se základními službami. Následně porovnal tyto komerčně nabízené srovnatelné služby s požadavky na způsob poskytování a s kvalitativními požadavky vyplývajícími ze zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády a posuzoval, zda mohou být tyto komerčně poskytované služby využity jednotlivými uživateli jako substituty za danou základní službu.

Úřad při přezkumu vycházel z právních předpisů, které upravují minimální požadavky na poskytování základních služeb. Základním předpisem je zákon o poštovních službách. Požadavky na poskytování základních služeb upřesňují prováděcí předpisy, kterými jsou vyhláška a nařízení vlády. Tyto předpisy jsou zároveň aplikovány s přihlédnutím ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 97/67/ES ze dne 15. prosince 1997 o společných pravidlech pro rozvoj vnitřního trhu poštovních služeb Společenství a zvyšování kvality služby ve znění pozdějších předpisů (dále jen „směrnice“). Úřad přitom posuzoval i dopady novel vyhlášky i nařízení vlády účinných od 1. července 2023. Tyto novely reflektovaly změny na trhu poštovních služeb, včetně rozvoje konkurence v oblasti poskytování některých poštovních služeb, a zmírnily požadavky na minimální počet provozoven a vzdálenost k těmto provozovnám v obcích, které mají více než 2 500 obyvatel.

Nařízení vlády stanoví s účinností od 1. července 2023 minimální počet provozoven pro poskytování základních služeb ve výši 2 900 provozoven (do 30. června 2023 činil tento počet 3 200 provozoven). Vyhláška stanoví technickou specifikaci jednotlivých základních služeb a základní kvalitativní požadavky na jejich poskytování týkající se zejména dostupnosti základních služeb, rychlosti nebo informovanosti. Vzdálenost v obcích s počtem obyvatel nad 2 500 se prodloužila s účinností od 1. července 2023 ze 2 na 3 km vzdušnou čarou.

Obecné požadavky na způsob poskytování základních služeb vyplývají z § 3 odst. 2 zákona o poštovních službách a jsou uvedeny výše v úvodním odstavci odůvodnění.

Závěry přezkumu

Úřad provedl přezkum pro jednotlivé základní služby samostatně, jak mu ukládá ustanovení § 37 odst. 5 písm. b) zákona o poštovních službách. Výsledky přezkumu jsou podrobně popsány v samostatné zprávě zveřejněné na internetových stránkách Úřadu.

Poštovní služby poskytované na komerčním základě mimo rámec základních služeb a služby platebního styku obdobné základní službě dodání peněžní částky poštovním poukazem zpravidla nenaplnují technickou specifikaci obsaženou ve vyhlášce. Komerčně poskytované poštovní služby zároveň nejsou poskytovány způsobem stanoveným zákonem o poštovních službách, odpovídajícím základním kvalitativním požadavkům. Poskytování všech základních služeb způsobem vyžadovaným právními předpisy tak není v současné době v oblasti poštovních služeb zajištěno pouhým působením trhu.

Výjimku tvoří následující základní služby, pro něž existují komerčně dostupné substituty, případně jejichž poskytování nově nemusí být zajištěno na základě požadavků Akt Světové poštovní unie s účinností od 1. ledna 2025 (v případě tiskoviného pytle). Úřad proto hodlá rozhodnout pro období od roku 2025 o neuložení povinnosti poskytovat následující základní služby:

- a) dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg,
- b) dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně, a
- c) dodání tiskovinového pytle.

Závěry přezkumu současně prokázaly, že na trhu poštovních služeb by na komerčním základě nebylo zajištěno poskytování níže uvedených základních služeb, a existují tak důvody, na jejichž základě má Rada záměr uložit povinnost poskytovat a zajišťovat všeobecnou dostupnost následujících základních služeb:

- a) služba dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a služba dodání poštovních zásilek do 2 kg do zahraničí,
- b) služba dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí,
- c) služba dodání peněžní částky poštovním poukazem,

- d) služba dodání doporučených zásilek,
- e) služba dodání cenných zásilek,
- f) služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby,
- g) služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii s výjimkou služby dodání tiskovinového pytle.

Ve srovnání se stávající poštovní licenci se podle výše uvedeného záměru Úřadu její rozsah od 1. ledna 2025 sníží, a to konkrétně o službu dodání tiskovinového pytle. I přes veškeré analyzované změny jak v oblasti právních předpisů, tak fakticky na trhu poštovních služeb, nejsou bez uložení povinnosti dostupné komerčně poskytované služby zcela zaměnitelné se službami základními, byť se poptávka po těchto službách snižuje. Na základě veškerých analyzovaných aspektů tak přetrvávají důvody (objektivní potřeby veřejnosti) vedoucí k uložení povinnosti v zamýšleném rozsahu.

Zároveň platí, že na trhu poštovních služeb dochází k výrazným změnám způsobeným dynamickým technologickým vývojem a digitalizací, které výrazným způsobem mění způsob komunikace (v rámci soukromého sektoru, ale i v rámci veřejné správy, kde díky rozvoji eGovernmentu dochází rovněž k elektronizaci komunikace mezi státem a soukromými osobami) a zároveň přinášejí rozvoj e-commerce. Všechny tyto změny se již projevují i v poptávce po poštovních službách zásadním nárůstem objemu přepravovaných balíků, a naopak dlouhodobým poklesem objemu přepravovaných listovních zásilek. Narůstající poptávka po službách dodání balíků se projevuje i v rozšíření nabídek komerčně poskytovaných poštovních služeb mnoha provozovateli, které jsou tak přímou konkurencí či substitutem pro základní služby.

S rozvojem a zaváděním nových technologií lze i do budoucna uvažovat o pokračujícím využití provozoven třetích osob ve vztahu k poskytování poštovních služeb, a stejně tak jako o možnostech využívání samoobslužných technologických zařízení (jako jsou samoobslužné boxy, možnosti přebírání zásilek prostřednictvím různých kódů apod.), které jsou dle stávající právní úpravy možné a rovněž umožňují, aby i držitel poštovní licence nabízel jednotlivé základní služby v různých technických modifikacích, pokud zůstane zachována možnost volby poskytnutí způsobem stanoveným v technické specifikaci a za rovných a nediskriminačních podmínek.

Technologický vývoj a nasazování inovativních řešení jsou již na trhu poštovních služeb patrné, přičemž tato moderní řešení jsou hojně využívána napříč trhem (a to včetně České pošty coby stávajícího držitele poštovní licence). Využívání technologických řešení má rovněž podporu veřejnosti a stejně tak nachází podporu i mezi uživateli z řad veřejné správy. Výsledky průzkumu veřejného mínění však zároveň potvrdily, že při nasazování těchto technologických řešení (jako jsou v posledním období samoobslužné boxy či potvrzování převzetí zásilek prostřednictvím kódu) je důležité zachovat zejména nediskriminační podmínky a rovný přístup i pro zranitelné skupiny obyvatelstva (zejména starší část populace) a zároveň respektovat požadavky vyplývající z úředního doručování, které vyžaduje nezpochybnitelné prokázání totožnosti příjemce.

Je tak nutné brát v úvahu, že vývoj na trhu poštovních služeb a změna potřeb uživatelů může v horizontu několika málo let vyústit ve změnu požadavků na poskytování základních služeb, včetně požadavků na dostupnost a hustotu pošt, která bude zapracována do příslušných právních předpisů za současného respektování evropské právní úpravy.

S ohledem na pokračující vývoj na trhu poštovních služeb lze očekávat i v období od 1. ledna 2025 další rozvoj konkurenčního prostředí zejména v segmentu služeb dodání balíků včetně zavádění nových prvků infrastruktury i parametrů služeb odpovídajících novým potřebám a očekáváním jejich uživatelů. Komerčně poskytované služby v této oblasti však nenaplňují zcela požadavky na poskytování základních služeb, a proto je třeba uložit povinnost ve výše uvedeném rozsahu (zejména pro potřeby úředního doručování a dodávání do zahraničí).

Nelze vyloučit, že v době trvání poštovní licence pro období od 1.ledna 2025 dojde k vývoji na poštovním trhu do té míry, že bude třeba reflektovat a nově promítnout změny do právní úpravy stanovující požadavky na základní služby. I v takovém případě však bude třeba zohlednit vždy základní evropský rámec určený směrnicí, jejíž změna se reálně neočekává před rokem 2028.

*****

Hodnocení poskytování jednotlivých základních služeb

Služba dodání poštovních zásilek do 2 kg

V současnosti nabízí poštovní služby srovnatelné s touto základní službou devět provozovatelů. S výjimkou několika provozovatelů, kterými jsou Česká pošta, Post Optimal s.r.o. a První novinová společnost a.s., služby provozovatelů neodpovídají všem technickým specifikacím stanovených ve vyhlášce. Důvodem je zejména stanovení nižšího hmotnostního limitu pro poštovní zásilky a neumožnění dodání poštovní zásilky do zahraničí. Někteří provozovatelé neposkytují své služby na celém území, ať už z hlediska podání či dodání. Někteří provozovatelé nesplňují ani jeden z těchto požadavků.

Dvě služby České pošty naplňují požadavky pouze částečně, a to pro část zákazníků, především z firemního segmentu a segmentu veřejné správy u vnitrostátních zásilek. Pro tyto zákazníky tedy služby naplňují jejich potřeby srovnatelným způsobem se službou základní.

Z výše uvedeného vyplývá, že požadavky na způsob poskytování podle zákona o poštovních službách nenaplnuje žádný provozovatel kromě České pošty. Požadavky na způsob poskytování plynoucí z vyhlášky nejsou naplněny v plném rozsahu u žádného provozovatele kromě České pošty z důvodu nedostatečné hustoty provozoven a poštovních schránek. Požadavek na počet provozoven dle nařízení vlády splňuje pouze Česká pošta.

Úřad dospěl v souladu s aktuálním rozsahem povinnosti uložené držiteli poštovní licence k závěru, že základní službu dodání poštovních zásilek do 2 kg lze v části neuložit. Na poštovním trhu v ČR jsou na komerčním základě poskytovány služby zaměnitelné s předmětnou základní službou (služby vnitrostátního dodání poštovních zásilek, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg). Poštovní zásilky do 2 kg s rozměry přesahujícími 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotností nad 1 kg se zpracovávají jako balíky a komerčně dostupné služby mají často srovnatelné ceny při mnohdy lepších zákaznických parametrech než základní služba. Vymezení rozměrů vnitrostátních listovních zásilek základní služby jsou zavedeny provozovateli základních služeb například v Polsku (maximální rozměry 23 x 16 x 2 cm nebo 32,5 x 23 x 2 cm) nebo ve Finsku (35,3 x 25 x 3 cm). Obdobně i nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/644 o službách přeshraničního dodávání balíků v recitálu 16 předpokládá, že poštovní zásilky o tloušťce přesahující 20 mm obsahují jiné zboží než korespondenci, a jedná se tedy o balíky. Kategorizace poštovních zásilek podle rozměrů včetně jejich tloušťky, tj. zjednodušeně zásilky do 2 cm tloušťky jako „psaní“ a nad 2 cm tloušťky jako „balíky“, je tedy běžnou praxí. Na tyto poštovní zásilky lze aplikovat stejné závěry, které byly zjištěné v rámci základní služby dodání poštovních balíků do 10 kg (srov. bod níže) a uplatnit totožné důvody pro neuložení poštovní povinnosti jako v případě této základní služby.

Naopak služba dodávání poštovních zásilek, jejichž rozměry jsou menší než výše uvedené nebo je jejich hmotnost nižší než 1 kg, která by byla zaměnitelná s předmětnou základní službou, není na trhu na komerčním základě dostupná.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné k základní službě dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a do zahraničí, která by byla poskytována za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění této základní služby podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, tedy i **nadále trvají důvody, aby i v období od roku 2025 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto základní službu pro (i) poštovní zásilky vnitrostátní, jejichž rozměry nepřesahují 35,3 x 25 x 2 cm a hmotnost 1 kg, a (ii) pro poštovní zásilky do zahraničí v plném rozsahu.**

Služba dodání poštovních balíků do 10 kg

Dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně

Podíl základní služby na celkovém objemu využívání služby dodání poštovních balíků do 10 kg byl v roce 2022, kdy byl přechodí přezkum proveden, v podstatě zanedbatelný. Neuložení této základní služby od roku 2023, respektive zrušení poskytování služby Obyčejný balík, kterou Česká pošta poštovní povinnost v předchozím období vnitrostátně naplňovala, uživatelé podle výsledků průzkumu veřejného mínění nezaznamenali.

Srovnatelné poštovní služby se službou dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně nabízí osm provozovatelů včetně České pošty mimo rámec uložené povinnosti.

Při analýze srovnatelnosti služeb s požadavky na základní službu dodání poštovních balíků do 10 kg mohou být pro vnitrostátní zásilky identifikovány jako substituty zejména služby České pošty Balík Do ruky a Cenný balík (základní služba dodání cenných zásilek) nebo Balíkovna na adresu a služby provozovatele Zásilkovna s.r.o. Zároveň také existuje několik dalších služeb, které jsou, i přes nesplnění některých technických parametrů nebo základních kvalitativních požadavků, poskytovány za srovnatelných a často cenově výhodnějších podmínek a lépe reflektují změny poptávky, technologický vývoj a mění se podmínky na trhu. Počet těchto služeb poskytovaných jednotlivými provozovateli se nadále zvyšuje.

Poskytování vnitrostátní základní služby dodání poštovních balíků do 10 kg na celém území České republiky je tedy zajištěno za podmínek srovnatelných s požadavky podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, aniž by bylo nutné uložit povinnost poskytovat tuto základní službu pro vnitrostátní zásilky.¹ Stejný závěr lze učinit a totožné důvody lze uplatnit i v případě vnitrostátního dodání poštovních zásilek do 2 kg, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg. Způsob zpracování takových poštovních zásilek je srovnatelný.

Vzhledem k těmto zjištěním nadále netrvají důvody, aby v období od roku 2025 byla uložena povinnost poskytovat základní službu dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně.

---

¹ Při hodnocení služby dodání poštovních balíků do 10 kg nebo dodání cenných zásilek je třeba ještě zmínit souvislost s transformačním plánem České pošty. V rámci transformace České pošty se má k 1. lednu 2025 vyčlenit Balíkovna a.s., která by měla převzít v plném rozsahu poskytování služeb dodávání balíků. Česká pošta neplánuje poskytování žádných balíkových služeb s výjimkou podání a dodání poštovních balíků do a ze zahraničí. V současné době nejsou k dispozici podrobnější informace o vzájemných vztazích mezi oběma subjekty. Lze však předpokládat, že cílem je zajistit poskytování balíkových služeb efektivním způsobem tak, aby byla nabídka flexibilní a odpovídající potřebám veřejnosti.

Dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí

Srovnatelné poštovní služby se službou dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí nabízí mimo Českou poštu v rámci uložené povinnosti devět provozovatelů. Avšak technické požadavky stanovené ve vyhlášce nenaplnuje kromě služby Standardní balík provozovatele České pošty žádná ze služeb provozovatelů. Např. služba České pošty Cenný balík neumožňuje dodání balíků do řady států jako jsou Kanada, Mexiko, Mosambik, Peru, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku nebo Vietnam. Ani služby jiných provozovatelů neumožňují dodání do všech států Světové poštovní unie.

Z výše uvedeného vyplývá, že požadavky na způsob poskytování podle zákona o poštovních službách nenaplnuje žádná z komerčně poskytovaných poštovních služeb s výjimkou služeb České pošty nenaplnuje požadavek. To srovnatelně platí i pro naplnění kvalitativních požadavků a požadavků na způsob poskytování srovnávané základní služby plynoucí z vyhlášky.

Poskytování základní služby dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí tedy není na celém území České republiky zajištěno za podmínek srovnatelných s požadavky podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, aniž by bylo nutné uložit povinnost poskytovat tuto základní službu pro zásilky do zahraničí.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné se základní službou **dodání poštovních balíků do 10 kg do zahraničí**, která by byla poskytována za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění této základní služby podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, je proto **potřeba také v období od roku 2025 uložení povinnosti poskytovat tuto základní službu držiteli poštovní licence pro poštovní zásilky s místem dodání v zahraničí.**

Služba dodání peněžní částky poštovním poukazem

Základní služba dodání peněžní částky poštovním poukazem zahrnuje tři formy plateb, které charakterizují danou základní službu, a to hotovost – hotovost, účet – hotovost a hotovost – účet.

Hodnocení dostupnosti srovnatelných služeb u této služby má na rozdíl od ostatních základních služeb určitá specifika. Jedná se o službu, u níž není zajištění jejího poskytování vyžadováno směrnicí. Podle § 20 zákona o poštovních službách může provozovat službu dodání peněžní částky poštovním poukazem pouze držitel poštovní licence, jehož poštovní licence výslovně obsahuje tuto službu, v současnosti tedy Česká pošta. Úřad v souladu se zákonem o poštovních službách bral při přezkumu v potaz i obdobné služby platebního styku.

V rámci přezkumu bylo identifikováno 14 subjektů, které poskytují částečně srovnatelné služby. Ani jedna z těchto služeb nebyla shledána jako zaměnitelná se službou dodání peněžní částky poštovním poukazem, která by svým charakterem a způsobem poskytování naplňovala legislativní a zákaznické požadavky.

Podle údajů Úřadu bylo v roce 2022 přijato téměř 16,8 milionu poštovních poukazů. To je o 17,3 % méně než v roce 2021. V letech 2020 a 2019 poklesl počet poštovních poukazů o přibližně 15 %, respektive 13 % ročně.

Značná část orgánů státní správy a samosprávy využívá základní službu dodání peněžní částky poštovním poukazem pouze v minimálním rozsahu. Nicméně tato služba je zásadní pro agendy Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti, MPSV a jeho podřízených organizací, když využívání této základní služby předpokládá právní úprava upravující jejich činnost, a potřeba jejího zachování tak i nadále přetrvává. Zásadním důvodem pro zachování a zajištění poskytování této základní služby je skutečnost, že ještě stále nemá poměrně velká část veřejnosti bankovní účet. Současně se jedná o skupinu zranitelnou tvořenou starší nebo sociálně slabou populací. Ke změně by mohlo dojít za předpokladu, že by existovala všeobecná povinnost mít zřízen bankovní účet, což se v současné době jeví s ohledem na výše uvedené v časovém horizontu pro uložení povinnosti jako nereálné. Předpokladem pro takový postup je zásadní změna relevantních právních předpisů.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné se základní službou **dodání peněžní částky poštovním poukazem**, která by byla poskytována za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění této základní služby podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, **je potřeba, aby také v období od roku 2025 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto službu pro dodání na území ČR i dodání do zahraničí.**

Služba dodání doporučených zásilek

Základní služba dodání doporučených zásilek musí mimo jiné umožnit dodání do vlastních rukou, dodání do vlastních rukou výhradně jen adresáta, poskytnutí dodejky, určení lhůty pro uložení poštovní zásilky nebo vyloučení změny místa dodání.

Srovnatelné poštovní služby s touto základní službou provozuje šest provozovatelů, včetně České pošty. Parametry technické specifikace základní služby naplňují pouze poštovní služby provozovatelů Česká pošta, Letter PLUS s.r.o. (s výhradou absence specifikování maximálních rozměrů) a Post Optimal s.r.o. Ostatní provozovatelé tuto specifikaci nenaplňují.

Požadavky na způsob poskytování nenaplnuje v plném rozsahu žádný provozovatel s výjimkou České pošty. Někteří provozovatelé neposkytují své služby na celém území, ať už z hlediska podání či dodání.

Podíl základní služby dodání doporučené zásilky na celkovém objemu přepravených doporučených zásilek činil v roce 2022 97,5 %, v letech 2020 a 2021 tento podíl činil přibližně 94,4 % respektive 90,6 %. Vzhledem k výše uvedeným podílům se zdá, že základní služba dodání doporučených zásilek prozatím má zásadní postavení při naplňování potřeb zejména veřejné správy, a to především ve vztahu k úřednímu doručování osobám, které nemají zřízenou datovou schránku. Zároveň však platí, že na základě novelizace zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů došlo v průběhu roku 2023 k významnému nárůstu množství užívaných datových schránek². Tento nárůst zřízení datových schránek tak může do budoucna ovlivnit využívání základní služby dodání doporučených zásilek.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné se základní službou **dodání doporučených zásilek**, která by byla poskytována za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění této základní služby podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, je proto **potřeba také v období od roku 2025 uložení povinnosti poskytovat tuto základní službu držiteli poštovní licence pro poštovní zásilky vnitrostátní i do zahraničí.**

---

² Podle [údajů ministerstva vnitra](#) bylo v průběhu měsíců ledna až března 2023 zřízeno více než 2 miliony povinných datových schránek – převážně fyzickým osobám podnikajícím, z menší části spolkům a nadacím. Vedle toho ale rostl zájem o datové schránky i mezi běžnými občany – např. v lednu 2023 byl nárůst dobrovolně založených datových schránek nepodnikajících fyzických osob o 239 % oproti předchozímu období.

Služba dodání cenných zásilek

Cenné zásilky jsou jedním z částečných substitutů pro základní službu dodání poštovních balíků do 10 kg a v případě objemnějších nebo těžších poštovních zásilek mohou být doplňkem pro úřední doručování.

Srovnatelné poštovní služby s touto základní službou poskytuje 14 provozovatelů. S výjimkou základní služby Cenný balík provozovatele Česká pošta nenaplňuje žádná služba technickou specifikaci základní služby v plném rozsahu. Hmotnostní limit 10 kg ovšem splňuje většina poštovních služeb s výjimkou některých určených speciálně pro přepravu malých poštovních zásilek (např. do 2 kg). Velká část služeb nespĺňuje požadavky na výši náhrady za způsobenou škodu, poškození nebo úbytek obsahu poštovní zásilky a z důvodu nemožnosti dodání do všech států Světové poštovní unie.

Požadavky na způsob poskytování podle zákona o poštovních službách nenaplňuje žádný provozovatel kromě České pošty. Někteří provozovatelé neposkytují své služby na celém území, ať už z hlediska podání či dodání, přičemž někteří provozovatelé nespĺňují ani jeden z těchto požadavků.

Požadavky plynoucí z vyhlášky nejsou naplněny v plném rozsahu u žádného provozovatele kromě České pošty zejména z důvodu nenaplnění technické specifikace s ohledem na omezení limitu hodnoty obsahu.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že všechny technické a kvalitativní požadavky na základní službu dodání cenných zásilek splňuje jen provozovatel Česká pošta, a to prostřednictvím základních služeb poskytovaných pod obchodními názvy Cenný balík a Cenné psaní.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné se základní službou **dodání cenných zásilek**, která by byla poskytována za podmínek srovnatelných s požadavky na zajištění této základní služby podle zákona o poštovních službách, vyhlášky a nařízení vlády, je proto potřeba, aby také v období od roku 2025 byla **uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto základní službu pro poštovní zásilky vnitrostátní i do zahraničí**.

Služba bezúplatného dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby

Kromě České pošty na trhu nepůsobí žádný jiný provozovatel, který by poskytoval srovnatelnou poštovní službu a umožňoval bezplatné dodání věcí pro potřebu nevidomých, a to zejména z důvodu bezúplatnosti poskytovaných služeb. Vzhledem k vyjádření Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých České republiky, z. s. je možno konstatovat, že tato základní služba v současnosti má, a i v budoucnu bude mít, zásadní vliv na naplňování potřeb této znevýhodněné skupiny obyvatelstva České republiky.

Vzhledem k neexistenci služby zaměnitelné se základní službou **bezúplatné dodání poštovních zásilek do 7 kg pro nevidomé osoby**, která by současně splňovala všechny zákonné požadavky na její poskytování a neexistence srovnatelného způsobu zajištění poskytování této základní služby, je **potřeba, aby také v období od roku 2025 byla uložena držiteli poštovní licence povinnost poskytovat tuto základní službu vnitrostátně i do zahraničí**.

Služby, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii

Tato skupina základních služeb, jež nejsou výslovně specifikovány v zákoně o poštovních službách, zahrnuje základní služby, respektive způsob jejich poskytování, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii. Účelem těchto služeb je zejména zajištění bezproblémového poskytování poštovních služeb v mezinárodním styku. Do této základní služby jsou zahrnuty základní zahraniční poštovní služby, služba dodání poštovních balíků nad 10 kg podaných v zahraničí, služba mezinárodních odpovědek, služba odpovědných zásilek v mezinárodním styku a služba dodání tiskovinového pytle.

Na základě výsledků mimořádného kongresu Světové poštovní unie konaného v říjnu 2023 v Rijádu v Saudské Arábii dochází k vynětí služby dodání tiskovinového pytle z rozsahu povinných základních služeb uvedených v čl. 17 odst. 2 Světové poštovní úmluvy a k jejímu přesunutí mezi volitelné doplňkové služby do čl. 18 odst. 2 Světové poštovní úmluvy, a to s účinností od 1. ledna 2025. Tato změna se týká nejen možnosti podání těchto poštovních zásilek v jednotlivých členských státech, ale rovněž zajištění dodání těchto poštovních zásilek ze zahraničí.

V případě služby dodání tiskovinového pytle, která je využívána pouze v minimálním rozsahu a její využití nadále klesá, mohou zájemci o tuto základní službu využít substitutů v podobě základních služeb dodání poštovních balíků do 10 kg nebo cenných zásilek poskytovaných držitelem poštovní licence nebo jim obdobných komerčně poskytovaných služeb.

Vzhledem k závazku České republiky dodržovat Světovou poštovní úmluvu i nadále trvají důvody, aby byl od roku 2025 určen za Českou republiku držitel poštovní licence, kterému bude uložena povinnost poskytování služeb, které musí být zajištěny na základě závazků vyplývajících z členství České republiky ve Světové poštovní unii, s výjimkou služby dodání tiskovinového pytle a jemu obdobné základní zahraniční poštovní služby.

V případě služby dodání tiskovinového pytle a jemu obdobné základní zahraniční poštovní služby s ohledem na výše uvedené nadále netrvají důvody, aby v období od roku 2025 byla uložena povinnost poskytovat tuto základní službu v tomto rozsahu.

*****

Zjištěné závěry jsou v souladu s odpověďmi oslovených subjektů v rámci přezkumu, kdy se subjekty ze státní správy, samosprávy i zájmových sdružení vyslovují pro zachování stávajícího rozsahu povinností poskytovat základní služby uložené držiteli poštovní licence. Požadavek na zachování povinnosti se vztahuje zejména k listovním zásilkám a nezbytnosti zajistit požadavky úředního doručování v souladu s § 3 odst. 2 písm. e) zákona o poštovních službách. Služby dodání obyčejných a doporučených zásilek využívají více než tři čtvrtiny obyvatel, byť objem přepravených zásilek dlouhodobě klesá.

Na základě zhodnocení výše uvedených skutečností a s přihlédnutím zejména k významu základních služeb ve veřejném zájmu dospěla Rada k závěru, že trvají důvody pro to, aby bylo uloženo poskytování každé jednotlivé základní služby uvedené v § 3 odst. 1 zákona o poštovních službách jako povinnost pro období od 1. ledna 2025, vyjma základních služeb dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg, dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně, dodání tiskovinového pytle a základní zahraniční poštovní služby pro tiskovinové pytle.

*****

Doba uložení povinnosti

Dle § 22 odst. 1 zákona o poštovních službách lze uložit povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby nejvýše na dobu pěti let. V předchozím období byla tato povinnost uložena na dva roky, přičemž tato doba byla zdůvodněna zejména předvídanými změnami právní úpravy i v kontextu revize evropského regulačního rámce. S ohledem na vývoj na trhu poštovních služeb nelze změny právní úpravy vyloučit ani do budoucna. Povinnost je však třeba uložit na dostatečně dlouhou dobu tak, aby byla umožněna určitá flexibilita pro držitele poštovní licence reagovat na vývoj na trhu a plnit povinnost udržitelným způsobem.

Oproti předchozímu období Úřad neshledal důvody pro zkrácení doby této povinnosti a zamýšlí stanovit dobu platnosti poštovní licence v délce pěti let. Taková doba je opodstatnitelná rovněž z hlediska vymezení služeb obecného hospodářského zájmu a případné státní podpory.

Zamýšlená doba pěti let zároveň vytváří dostatečný prostor pro případnou úpravu stávajících produktů provozovatelů působících na českém poštovním trhu a dostatečnou návratnost takto vynaložených nákladů (oproti stávajícímu poskytovateli základních služeb, který nemusí své produkty nijak uzpůsobovat). Takto stanovená doba rovněž reflektuje standardní amortizaci nepřevoditelných fixních aktiv, a to včetně nezbytných investic do případných technologických zařízení, která lze použít pro poskytování základních služeb.

*****

Podmínky, za kterých Úřad hodlá uložit povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby

Úřad hodlá uložit povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby na celém území České republiky provozovateli vybranému ve výběrovém řízení postupem podle § 22 zákona o poštovních službách. Ve vyhlášení výběrového řízení Úřad uvede náležitosti žádosti, lhůtu pro podání žádostí, podmínky účasti, výčet základních služeb, požadavky na kvalitu a dostupnost základních služeb a kritéria hodnocení žádosti. Nezáčastní-li se žádný provozovatel výběrového řízení nebo nebude-li žádný provozovatel vybrán pro nesplnění podmínek účasti nebo pro nevyhovění kritériím hodnocení žádostí, Úřad uloží rozhodnutím o udělení poštovní licence povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby z moci úřední postupem podle § 22 odst. 9 zákona o poštovních službách.

Za poskytování základních služeb může držitel poštovní licence žádat úhradu čistých nákladů představujících nespravedlivou finanční zátěž ve smyslu § 34d zákona o poštovních službách. Taková úhrada nákladů může představovat státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, podle kterého: *„podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem.“* V případě, že taková úhrada naplňuje kritéria státní podpory, je třeba posoudit její slučitelnost s vnitřním trhem.

Vybranému provozovateli Úřad rozhodnutím udělí poštovní licenci, ve které stanoví poštovní povinnost a dobu její platnosti.

Nový držitel poštovní licence bude povinen základní služby v rozsahu § 3 odst. 1 zákona o poštovních službách vyjma služeb dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg, dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně, dodání tiskovinového pytle a základní zahraniční poštovní služby pro tiskovinové pytle poskytovat v souladu s tímto zákonem, nařízením vlády a vyhláškou, tedy:

- a) trvale na celém území České republiky prostřednictvím sítě v minimálním počtu 2 900 provozoven; do tohoto počtu se započítávají i provozovny vedené třetí stranou jménem a na účet držitele poštovní licence,
- b) ve stanovené kvalitě a způsobem, který je v souladu s potřebami veřejnosti a je ve veřejném zájmu nezbytný, a se základními kvalitativními požadavky stanovenými vyhláškou, včetně soustavného poskytování informací o základních službách a způsobu jejich užití,
- c) za dostupné ceny umožňující využívání základních služeb v rozsahu odpovídajícím běžné potřebě osob,
- d) každý pracovní den a musí umožnit v těchto dnech nejméně jedno poštovní podání a dále alespoň jedno dodání na adresu každé fyzické nebo právnické osoby, nebo ve výjimečných případech, zejména je-li místo dodání nebezpečné nebo neúměrně obtížně dostupné, které jsou stanoveny vyhláškou, jedno dodání do vhodného zařízení nebo dodávací schránky,
- e) způsobem, který odpovídá požadavkům úředního doručování písemností podle zvláštních právních předpisů,
- f) v souladu s technickou specifikací jednotlivých základních služeb stanovených ve vyhlášce.

Zákon o poštovních službách umožňuje uložit povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby nejvýše na dobu pěti let. Úřad oproti předchozímu období neshledal důvody pro zkrácení doby platnosti poštovní licence a zamýšlí stanovit dobu platnosti poštovní licence v délce pěti let.

Závěr

Rada na základě poznatků zjištěných v rámci přezkumu, uvedených skutečností a s ohledem na veřejný zájem v oblasti poštovních služeb dospěla k názoru, že i nadále trvají důvody, na jejichž základě má být uložena povinnost poskytovat a zajišťovat základní služby podle § 22 odst. 1 zákona o poštovních službách. Rada tedy hodlá uložit jako povinnost poskytování všech základních služeb vyjma služeb dodání poštovních zásilek do 2 kg vnitrostátně pro poštovní zásilky, jejichž rozměry přesahují 35,3 x 25 x 2 cm nebo hmotnost 1 kg, dodání poštovních balíků do 10 kg vnitrostátně, dodání tiskovinového pytle a základní zahraniční poštovní služby pro tiskovinové pytle, a to na dobu pěti let ode dne 1. ledna 2025.

Za Radu Českého telekomunikačního úřadu:

Ing. Marek Ebert
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu
podepsáno elektronicky